

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ВТОР ОДДЕЛ

СЛУЧАЈ А.А. и ДРУГИ против СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

(Апликации бр. 55798/16 и 4 други)

ПРЕСУДА

чл. 4 од Протокол број 4 • Забрана за колективно протерување на странци
• Недостиг од индивидуални одлуки за отстранување на мигранти кои пристигнуваат во големи групи каде што прописните и правосилни постапки за легален влез во државата се заобиколени без издржани причини

чл. 13 (+ чл. 4 од Протокол број 4) • Ефективен правен лек • Правната можност да ја оспорат депортацијата недостапна за апликантите поради нивното противзаконито дејствување

СТРАЗБУР

5 април 2022

Оваа пресуда ќе стане конечна во околностите утврдени во член 44 став 2 од Конвенцијата. Може да подлежи на уредувачка ревизија.

Во случајот А.А. и другите против Северна Македонија,

Европскиот суд за човекови права (Втора секција), заседавајќи во судски совет составен од:

Jon Fridrik Kjølbro, Претседател,

Carlo Ranzoni,

Egidijus Kūris,

Branko Lubarda,

Jovan Ilievski,

Saadet Yüksel,

Diana Sârcu, судии,

и *Hasan Bakırcı*, Заменик секретар на одделот,

Земајќи ги предвид:

апликациите (бр. 55798/16 и четири други) против Република Северна Македонија поднесени пред Судот според член 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основни слободи („Конвенцијата“) од страна на пет државјани на Сирија, двајца државјани на Ирак и еден државјанин на Авганистан („апликантите“) на различните датуми наведени во приложената табела;

одлуката да се извести Владата на Северна Македонија („Владата“) за жалбените наводи во врска со нивното колективно враќање од територијата на тужената држава назад во Грција и наводниот недостиг од ефикасен домашен правен лек за тоа;

одлуката да не се објават имињата на апликантите;

произнесувањата поднесени од страна на тужената Влада и произнесувањата поднесени од страна на апликантите како одговор;

коментарите поднесени од страна на Македонското здружение на млади правници на кое му беше дозволено вмешување од страна на Претседателот на одделот;

Расправајќи на нејавна седница на 15 март 2022 година,

Ја донесе следнава пресуда, која беше усвоена на истиот датум:

ВОВЕД

1. Случајот се однесува на жалбените наводи на апликантите, според член 4 од Протоколот бр. 4 од Конвенцијата и член 13 од Конвенцијата, во врска со нивното колективно враќање назад во Грција по противзаконското преминување на територијата на Северна Македонија во март 2016 година, како и наводното немање ефикасен домашен правен лек во врска со тоа.

ФАКТИ

2. Листата на апликанти е дадена во прилог.
3. Владата е застапувана од нејзиниот Агент, г-а Д. Џонова.

I. ОКОЛНОСТИ НА СЛУЧАЈОТ

4. Фактите на случајот, поднесени од двете страни, може да се резимираат на следниов начин.

A. Претходни информации

5. Во текот на 2014 година имаше значаен пораст на бројот на мигранти, вклучително и од Авганистан, Ирак и Сирија, кои пробуваа да стигнат до разни земји од Европската Унија. Една од користените рути беше таканаречената „Балканска рута“, која вклучуваше патување од Турција преку Грција до тогашната поранешна Југословенска Република Македонија¹ и потоа низ Србија до Европската Унија. Како одговор на приливот на мигранти, земјите долж рутата одбраа т.н. пристап без проверка и претежно им дозволуваа на мигрантите да поминуваат. Во втората половина на 2015 година, континуираните и одржувани неправилни протоци на мигранти веќе почнаа да предизвикуваат загриженост, поттикнувајќи ја Европската Унија („ЕУ“) да преземе мерки околу ситуацијата.

6. На 7 март 2016 година, по неколку средби и разговори на ниво на ЕУ кои ги вклучуваа и земјите долж рутата, претседателите на Владите и земјите на ЕУ изјавија, *inter alia*, дека се става крај на неправилниот проток на мигранти долж Балканската рута.

7. На 8 март 2016 година стапи во сила одлука да не се дозволува влез и контролиран транзит на мигранти низ тужената држава кои сакаат да продолжат кон западноевропските земји, кои ниту ги исполнуваат критериумите за влез, ниту бараат азил во Северна Македонија.

B. Апликација бр. 55798/16

8. Апликантите се сириско семејство од Алепо. Тие ја напуштиле Сирија на крајот на 2015 година, а на 24 февруари 2016 година пристигнале во Идомени, Грција, град кој се наоѓа на граница со тужената држава, каде што бил поставен камп за бегалци. Тие наведоа дека на 14 март 2016 г. се придружили кон голема група на бегалци (околу 1.500) во она што понатаму станало познато како „Марш на надежта“, ја преминале границата пешачејќи преку река (Сува Река) и влегле на македонска територија. По кратко пешачење, стасале до точка каде стотици

¹ За полесна читливост, сите повикувања на Поранешната Југословенска Република Македонија и на Република Северна Македонија ќе бидат усогласени како Северна Македонија.

бегалци (најмалку 500) наводно биле опкружени од воен персонал на Северна Македонија. Имало и чешки и српски војници. Тие преноќиле на отворено. Апликантите навеле дека во 5 часот наредното утро, македонските војници им се заканиле со насилство на бегалците, вклучително и на апликантите доколку не се вратат назад во Грција. Апликантите пешачеле три или четири часа и стасале назад во Идомени, Грција.

В. Апликации бр. 55808/16, 55817/16, 55820/16 и 55823/16

9. Апликантите се државјани на Авганистан, Ирак и Сирија. Тие ги опишале своите лични околности вклучувајќи ги и тие поради кои ги напуштиле родните земји. Апликантите навеле дека на 14 март 2016 година го напуштиле кампот во Идомени, се придружиле кон „Маршот на надежта“, ја преминале реката (Сува Река) и влегле на територијата на тужената држава. Апликантот од апликацијата бр. 55817/16, кој користи инвалидска количка, се возел сам каде што можел и се потпираше на другите да го пренесуваат преку калливото или каменесто земјиште, како и преку реката. Во Моин, мало село во тужената држава, апликантите биле пресретнати и обиколени од војници на Северна Македонија, кои им кажале на собраните дека доколку не ги исклучат телефоните и камерите, тие ќе им бидат одземени. Потоа војниците се поделиле и уапсиле активисти, новинари и волонтери (кои ги придружувале бегалците на маршот) со што било спречено документирање на дејствијата на државните службеници. Војниците наводно им наредиле на апликантите да се качат во воените камиони и ги однеле назад до грчката граница. Некои од апликантите навеле дека полициски службеници од тужената држава чувале стража на граничната ограда. Други навеле дека војниците застанале во два реда и им наредиле на бегалците да трчаат помеѓу нив. Војниците наводно користеле стапови за да ги тепаат бегалците додека трчале кон оградата. На апликантите им било наредено да ја преминат оградата кон грчката страна од границата. Тие преминале низ дупка во оградата или исползеле под неа. Кратко потоа се вратиле во кампот во Идомени, Грција.

Г. Други значајни факти

1. Други значајни факти поврзани со горенаведените настани

10. Апликантите поднесоа видео снимки од делови од маршот посочувајќи се себеси на видео записите. Апликантите од апликациите бр. 55798/16 и 55808/16 обезбедија и копии од нивните документи за идентификација за полесно да бидат идентификувани.

11. Еден од волонтерите во кампот во Идомени, А.Р.М., ги придружувал мигрантите за време на маршот. Таа тврдеше дека македонските војници викале по претставниците на медиумите да ги исклучат камерите или во спротивно ќе им бидат одземени. Таа понатаму изјави дека војниците продолжиле да ги држат на нишан, и дека, кога стасале до границата (таа се сокрила помеѓу мигрантите), војниците застанале во два реда, ги натерале мигрантите да се наредат, викајќи по нив да се движат побрзо, и ги воделе помеѓу оградите додека не нашле дупка во нив. Мигрантите биле натерани да ползат низ дупката под оградата назад во Грција.

12. Странски новинари, волонтери и останатите кои не биле мигранти, а го придружувале маршот биле одвоени од мигрантите, биле легитимирани, казнети, избркани и добиле шестмесечни забрани за влез во Северна Македонија. Двајца странски новинари потврдија дека им биле конфискувани камерите.

13. На 15 март 2016 година, Министерството за внатрешни работи на Северна Македонија ја известило јавноста дека имало обид за нелегален влез на мигранти во близина на селото Моин. Министерството потврдило дека околу 1.500 мигранти противзаконски ја преминале границата на државата со Грција и дека на границата била пресретната уште една група од околу 600 луѓе кои имале намера противзаконски да преминат. Со нив имало и седумдесет и два странски новинари, кои биле обезбедени и им биле изработени патни налози, по што тие се вратиле во Грција. Мигрантите кои противзаконски преминале исто така биле вратени назад.

2. Други релевантни факти

14. Во Северна Македонија има деветнаесет гранични премини и два аеродроми. Најфреквентните гранични премини се Богородица на југ, на границата со Грција и близу до Идомени и Табановце на север, на границата со Србија.

15. Пешачката раздалеченост помеѓу Идомени и граничниот премин Богородица изнесува околу 7,6 километри. Пешачењето помеѓу нив би траело околу еден час и триесет минути.

16. На 19 август 2015 година, поради зголемениот прилив на мигранти/бегалци, Владата на Северна Македонија прогласила кризна состојба на дел од нејзината територија, поточно на територијата на Гевгелија (граничен премин Богородица) и Куманово (граничен премин Табановце). Парламентот подоцна ја продолжил кризната состојба до 15 јуни 2016 година, а потоа и до 30 јуни 2017 година.

17. Во извештај од Канцеларијата на Високиот комесаријат за бегалци на Обединетите нации (УНХЦР), објавен во август 2015 година, биле посочени голем број компликации во примената на релевантното законодавство во Северна Македонија, како што бил ограничениот капацитет на граничните службеници да ги препознаат луѓето со потреба од меѓународна заштита, вклучувајќи ги и оние

кои бараат азил, како и недостиг од толкување. Помеѓу 18 јуни 2015 година и крајот на јули 2015 година, властите регистрирале 18.750 лица кои изразиле намера да бараат азил во земјата, со стабилен тренд од околу 1.000 новодојдени секој ден. Сепак, во извештајот е забележано дека над 90 проценти од оние кои аплицирале за азил ја напуштиле државата пред интервјуата да се одржат.

18. Во извештај на Human Rights Watch, објавен во септември 2015 година, е посочено дека малку азиланти одбираат да аплицираат за азил во Северна Македонија и дека оние кои го сториле тоа често ја напуштале државата пред да се постигне одлука за нивното барање.

19. На 3 декември 2015 година, весникот *Вечер* објавил дека во претходните 24 часа, во Центарот на граничниот премин Богородица биле издадени 2.797 потврди за искажана намера со барање за признавање право на азил на странски државјани, бегалци и мигранти. Тоа се вкупно 300.420 издадени потврди - 177.130 на граѓани на Сирија, 72.752 на граѓани на Авганистан и 29.100 на граѓани на Ирак.

20. Центарот за управување со кризи (ЦУК) објавил извештај за периодот од 19 август до 31 декември 2015 година. Во извештајот е прецизирано дека во разгледуваниот период, околу 640.000 мигранти/бегалци влегле на територијата на Северна Македонија. Понатаму, во извештајот е забележано дека помеѓу 19 јуни и 31 декември 2015 година, потврди за искажана намера со барање за признавање право на азил им биле издадени на вкупно 388.233 странски државјани - 216.157 Сиријци, 95.691 Авганистанци и 54.944 Ирачани (и остатокот на разни други националности). Во истиот период, Одделението за азил на Министерството за внатрешни работи примило осумдесет и шест барања за азил (педесет и шест од Сиријци, тринаесет од Авганистанци и три од Ирачани).

21. Во извештајот на ЦУК е прецизирано дека разликата помеѓу бројот на мигранти/бегалци кои влегле во државата и бројот на оние на кои им биле издадени потврди се должела на големиот пораст на мигранти/бегалци во неколку прилики, кога повеќе од 10.000 луѓе дневно влегувале од Грција и на неможноста на Министерството за внатрешни работи да ги регистрира сите тие луѓе поради ограниченото време во кое треба да им се обезбеди патот до северната граница.

22. Во извештајот исто така е напоменато, *inter alia*, дека бил поставен и активен приемен и транзитен центар за бегалци/мигранти во Гевгелија (градот најблизу до граничниот премин Богородица) и дека била организирана железничка линија за транспорт на мигрантите/бегалците од овој центар до северниот премин Табановце. Исто така е наведено дека за време на кризната состојба, тимови на Црвениот крст и други домашни и меѓународни хуманитарни и невладини организации биле присутни во Центарот и активно учествувале во делењето хуманитарна помош и обезбедувањето основни медицински услуги.

23. Во извештај на Министерството за внатрешни работи е посочено дека помеѓу 1 јануари и 14 март 2016 г., на додатни 89.628 мигранти им биле издадени потврди

за искажана намера со барање за признавање право на азил - 44.634 од нив Сиријци, 26.546 Авганистанци и 18.337 Ирачани. Во извештајот е посочено дека на 14 март 2016 г. не била издадена ниту една потврда и не била поднесено ниту едно барање за азил.

24. Во периодот помеѓу 1 јануари и 17 март 2016 година, биле поднесени 283 барања за азил, во име на 314 лица.

25. На 15 март 2016 г., Еврокомесарот за миграција и внатрешни работи ја нарекол ситуацијата во Идомени „трагедија која не смее да се повтори“. Во април 2016 г., Amnesty International ги опишале условите во кампот во Идомени како „бедни“ и „запрепастувачки“, бидејќи луѓето биле оставени да спијат без засолништа, изложени на лоши временски услови и без соодветни санитарни објекти. Во мај 2016 г., УНХЦР ги опишале условите како „мизерни“.

26. Во март 2016 г., Европскиот совет за бегалци и прогонети (ECRE) и Меѓународната комисија на правници (ICJ), во извештај за Комитетот на министри при Советот на Европа, заклучил дека постојните пречки во пристапување кон процедурата за добивање азил во Грција ги изложила оние кои барале азил на сериозен ризик од депортација, без поединечна проценка на ризикот тие да бидат испратени во земја каде има суштинска основа да се верува дека ќе бидат подложени на третман спротивно од членовите 2, 3, 5 или 6 од Конвенцијата.

27. Хелсиншкиот комитет за човекови права во Скопје објавил информации дека помеѓу 8 и 20 март 2016 г., не била издадена ниту една потврда за искажана намера со барање за признавање право на азил и дека помеѓу 21 и 27 март 2016 г., не бил регистриран ниту еден бегалец. Во интерно оперативно известување на УНХЦР за напредокот во периодот помеѓу 4 и 31 март 2016 г., е посочено дека, според Министерството за внатрешни работи, 979 бегалци и мигранти ја преминале границата кон Северна Македонија во периодот за кој се известува, а последните пристигнувања биле на 7 март 2016 г.

28. Помеѓу 4 и 17 април 2016 г., биле спречени вкупно 1449 незаконски преминувања на границата во југот на Северна Македонија.

29. Помеѓу 9 март и 31 декември 2016 г., 477 лица побарале азил, од кои 152 биле сириски државјани, 126 Авганистанци и 60 Ирачани. Во 2016 година, азил им бил одобрен на пет лица, на едно лице му бил доделен статус на бегалец, единаесет барања за азил биле одбиени, а постапките за 460 други случаи биле прекинати бидејќи лицата кои ги поднеле барањата ги напуштиле местата во кои престојувале и не присуствувале на интервјуата.

РЕЛЕВАНТНА ПРАВНА РАМКА

I. РЕЛЕВАНТНО ДОМАШНО ЗАКОНОДАВСТВО

А. Устав

30. Во член 29 од Уставот (*Устав*, Службен весник бр. 52/1991, 1/1992, 31/1998, 91/2001, 84/2003, 107/2005 и 3/2009) им се гарантира правото на азил на странците и лицата без државјанство кои се прогонувани поради нивните демократски политички верувања и дејности.

Б. Закон за азил и привремена заштита

31. Во Законот за азил и привремена заштита („Законот за азил“, *Закон за азил и привремена заштита*; објавен во Службен весник бр. 49/2003, 66/2007, 142/2008, 146/2009, 166/2012, 101/2015, 152/2015, 55/2016 и 71/2016) се утврдени, *inter alia*, условите и постапката за одобрување и одземање на азилот за странци и лица без државјанство, како и правата и обврските на оние кои бараат азил. На 18 јуни 2015 година, стапиле во сила амандманите на законот. Од наредниот ден почнала нивната примена.

32. Член 7 утврдува дека азилантите, лицата со статус на бегалци и лицата со дополнителна заштита кои не се квалификуваат како бегалци, не можат да бидат протерани, или на кој било друг начин приморани да се вратат пред границите на државата во која нивните животи или слободи би биле загрозени поради нивната раса, вероисповест, националност, припадност на одредена општествена група или политичка определба или каде што би биле подложени на мачење, нечовечко или понижувачко постапување или казнување.

33. Во член 12 се одредува дека Министерството за внатрешни работи, преку неговата организациска единица задолжена за азил („Одделението за азил“), треба да ја примени постапката за признавање на правото на азил и да донесе првостепена одлука. Во став 2 од истиот член е утврдено дека против првостепената одлука може да се покрене управен спор пред надлежниот суд.

34. Во член 14 е утврдено дека азилантите имаат право на правна помош и на објаснувања во врска со условите и постапката за признавање на правото на азил, како и право на бесплатна правна помош во сите фази на постапката, во согласност со прописите за бесплатна правна помош.

35. Во член 16 (1) е утврдено дека странски државјани на граничните премини или на македонска територија можат усно или писмено да искажат намера да поднесат барање за признавање на правото на азил пред полициски службеник од Министерството за внатрешни работи. Според член 16 (2), полицискиот службеник во рок од 72 часа ќе ги запише личните податоци на таквиот странски државјанин, ќе издаде копија од потврдата за искажаната намера и ќе го упати лицето да поднесе барање за признавање на правото на азил пред надлежниот службеник во канцеларијата на Одделението за азил во Прифатниот центар за

баратели на азил,. Во случај странскиот државјанин да не постапува во согласност со оваа постапка, тој ќе биде процесуиран според одредбите за странски државјани.

36. Во член 16-а е утврдено дека азилантот може да поднесе барање за признавање на правото на азил пред полицијата на граничниот премин, во најблиската полициска станица или во канцеларијата на Одделението за азил во Прифатниот центар за баратели на азил. Доколку барањето се поднесе пред полицијата на граничниот премин или во најблиската полициска станица, полицискиот службеник ќе го придружува азилантот до Прифатниот центар за баратели на азил. Азилант кој престојува на македонска територија мора да поднесе барање за азил до Одделението за азил. Во случаи на обединување семејство, барањето може да се поднесе во дипломатската или конзуларната мисија на Северна Македонија во странство.

37. Во член 17 е утврдено дека азилантите кои противзаконски влегле или противзаконски престојуваат на македонска територија, а доаѓаат директно од држави каде нивните животи или слободи биле загрозени, нема да бидат казнети, под услов тие веднаш да поднесат барање за признавање на правото на азил до Одделението за азил или да се пријават во најблиската полициска станица и да дадат објаснување за своето барање за признавање на правото на азил и валидни причини за нивниот противзаконски влез или престој. Во тој случај, полицијата веднаш ќе ја придружи личноста до Одделението за азил.

В. Закон за странци

38. Во член 3 од Законот за странци (*Закон за странци*; Службен весник бр. 35/2006) е утврдено, *inter alia*, дека одредбите на тој закон важат за сите странци, освен оние кои бараат заштита во согласност со Законот за азил, освен ако не е поинаку одредено во Законот за странци.

39. Во член 9 е утврдено дека странски државјанин може да влезе во државата и да ја напушти нејзината територија само на одредените гранични премини, во време и на начин соодветен на намената на таквиот граничен премин.

40. Во член 21 се прецизира дека влезот на странските државјани во државата ќе се смета за недозволен, *inter alia*, кога тие ќе ја преминат или ќе се обидат да ја преминат границата на државата настрана од предвиденото место или надвор од времето и начинот предвидени за граничните премини, или пак, доколку тие ги избегнат или се обидат да ги избегнат граничните контроли.

41. Во член 23 се утврдува кога на странец може да му биде одбиен влез во Северна Македонија. Ова вклучува неисполнување на условите за влез во државата како што се утврдени во Законот за странци или намера да се помине низ територијата на државата без исполнети услови за влез во трета земја или кога

постои основано сомневање дека тие немаат намера да престојуваат во Македонија за наведената цел.

42. Во член 25 е утврдено дека на странец не може да му се одбие влез врз основа на став 23 од законот доколку, *inter alia*, тој искаже намера да поднесе барање за азил во Северна Македонија или доколу веќе има поднесено такво барање.

43. Во членовите 101-113 се утврдени деталите околу протерувањето и депортацијата. Особено, член 101 гласи дека странец може да биде протеран доколку, *inter alia*, тој остане противзаконски во Северна Македонија. Оваа одредба сепак не се применува на странците кои бараат заштита од страна на државата во согласност со Законот за азил. Во член 103 се одредува дека Министерството за внатрешни работи е одговорно за издавање на соодветните одлуки. Одлуката треба да го содржи временското ограничување во рамки на кое странецот мора да ја напушти државата и ќе биде нагласено дека доколку странецот не ја напушти државата доброволно во одредениот период, ќе биде депортиран. Странците имаат право да поднесат жалба пред релевантната комисија во рок од осум дена од датумот на кој ја добиле одлуката. Постапка во управен спор може да се покрене пред судот кој за тоа има надлежност според Законот за управни спорови. Во член 107 се одредува дека странците не смеат да бидат депортирани во земја каде нивниот живот или слобода би биле загрозени поради расата, вероисповеста или националноста, припаѓањето на општествена група или политичкото мислење или каде што би биле подложени на мачење, нечовечко или понижувачко постапување или казнување.

44. Во член 153 се одредува дека странците ќе бидат казнети доколку влезат во Северна Македонија без дозвола или противзаконски престојуваат на нејзина територија. За овие престапи странците може да бидат и прогонети.

Г. Закон за гранична контрола

45. Во член 9 од Законот за гранична контрола (*Закон за гранична контрола*, Службен весник бр. 171/2010, 41/2014, 148/2015, 55/2016 и 64/2018) е утврдено дека границата на државата може да се премине само на граничен премин за време кога е отворен и/или во текот на работното време.

46. Во член 53 е утврдено дека полицијата ќе преземе мерки и дејствија на целата македонска територија со цел, *inter alia*, да ги открие и потисне противзаконските миграции и противзаконските преминувања на границата, како и да го спречи прекуграничниот криминал.

II. РЕЛЕВАНТНА МЕЃУНАРОДНА ДОКУМЕНТАЦИЈА

47. Согледувањата на УНХЦР во врска со состојбата со азилантите и бегалците во Северна Македонија, објавени во август 2015 година, забележуваат дека бил постигнат значаен напредок во усогласувањето на државната законодавна рамка со меѓународните стандарди за азил, но дека сè уште постојат значајни пропусти во нејзината примена. Постоела, *inter alia*, загриженост околу пристапот до територијата и до постапката за азил, вклучувајќи ја обработката на барањата; квалитетот на донесувањето одлуки останал несоодветен, имало недостиг од ефикасни правни лекови и не секогаш бил загарантиран пристапот до информации и превод. Заклучиле дека државата сè уште не ги имала исполнето меѓународните стандарди за заштита на бегалците и не се квалификувала како безбедна трета земја.

48. На 10 и 11 март 2016 г., Специјалниот претставник на Генералниот секретар на Советот на Европа за миграција и бегалци, амбасадорот Томаш Бочек, бил на мисија за осознавање на фактичката состојба во тужената држава. *Inter alia*, тој посетил два кампа, во кои пријавил дека се соочил со драстично различни ситуации. Едниот камп во близина на грчката граница (Гевгелија) бил речиси празен, додека другиот камп, во близина на српската граница (Табановце) бил сериозно преполнет. Во овие кампови живееле луѓе кои минувале низ државата кога се затворила Балканската рута. Многу малку од нив сакале таму да аплицираат за азил. Тој исто така известил дека во тоа време границата со Грција била обезбедена од полициски службеници од тужената држава и од други земји членки на Советот на Европа. Бегалци и мигранти од другата страна на границата прилично редовно се обидуваа да влезат на македонска територија и имало повеќе извештаи за нивно потиснување, дури и наводи за малтретирање од страна на граничните стражари.

49. За други релевантни меѓународни документи, види *N.D. and N.T. v. Spain* ([Голем судски совет], бр. 8675/15 и 8697/15, §§ 53, 59-67, 13 февруари 2020).

ПРАВО

I. СПОЈУВАЊЕ НА АПЛИКАЦИИТЕ

50. Земајќи ја предвид сличната тематика на апликациите, Судот смета дека е соодветно да ги разгледува заедно под една пресуда.

II. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 4 ОД ПРОТОКОЛОТ БР. 4 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

51. Апликантите поднесоа жалбени наводи дека нивната експедитивна депортација од страна на властите на тужената држава претставувала колективно

протерување, повредувајќи ги нивните права според член 4 од Протоколот бр. 4 кон Конвенцијата. Релевантниот член гласи вака:

Член 4 од Протокол број 4

„Забрането е колективно протерување на странци“

А. Прелиминарни проблеми

1. Учество на апликантите во спорните настани

52. Владата изјави дека апликантите не успеале да обезбедат убедливи *prima facie* докази дека биле дел од релевантните групи и дека биле подложни на протерувањето. Приложените видеозаписи биле со низок квалитет и преку нив не можеле да се препознаат луѓето во толпата, а некои од апликантите не поднеле никакви документи за нивна лична легитимација. Односно, дури и да биле спроведени интервјуата, не би можел со сигурност да се одреди идентитетот на секој од нив засебно.

53. Апликантите ги оспорија приговорите на Владата. Тие особено аргументираа дека немале документи за да го докажат своето присуство токму поради тоа што Владата на тужената држава не успеала да им ги издаде документите.

54. Судот воочува значајни разлики во фактичките изјави на страните. Според судската практика на Судот, распределбата на товарот на доказ и нивото на убедливост што се потребни за да се достигне конкретен заклучок се суштински поврзани со специфичноста на фактите, природата на наводите и загрозеното право од Конвенцијата (види, меѓу другите авторитети, *El-Masri v. the former Yugoslav Republic of Macedonia* [Голем судски совет], бр. 39630/09, § 151, ЕСЧП 2012). Во овој контекст мора да се има на ум дека недостатокот на легитимација и личен третман од страна на властите на тужената држава во разгледуваниот случај, кој придонел кон тешкотиите кои апликантите ги искусиле при собирањето докази за нивната вклученост во предметните настани, се наоѓа во самата срж на жалбените наводи од апликантите. Според ова, Судот ќе проба да определи дали апликантите обезбедиле *prima facie* доказ кој ја поддржува нивната верзија на настаните. Доколку е така, товарот на доказ ќе се префрли на Владата (*ibid.*, § 152; види исто така *Baka v. Hungary* [Голем судски совет], бр. 20261/12, § 149, 23 јуни 2016).

55. Судот забележува дека апликантите дале кохерентен приказ на нивните индивидуални околности, родни земји, тешкотиите кои ги довеле до Грција и нивното учество, заедно со други мигранти, во маршот и противзаконското преминување на копнената граница помеѓу Грција и Северна Македонија на 14 март 2016 г. (види параграфи 8 и 9 погоре), кое било веднаш сопрено од

полицискиот и воениот персонал на тужената држава. За да ги поткрепат своите изјави, апликантите обезбедиле видео-снимки кои ги покажуваат мигрантите како маршираат како во нивниот опис, и во кои тврдат дека се препознаваат себеси. Судот понатаму забележува дека Владата не го одрела постоењето на експедитивните протерувања од 14 и 15 март 2016 г., туку сосема спротивното (види параграф 13 погоре).

56. Во такви околности и со оглед на заднината на разгледуваниот случај, Судот смета дека апликантите претставиле *prima facie* доказ за нивното учество во маршот и противзаконскиот влез во тужената држава на 14 март 2016 г., што Владата не успеала убедливо да го оспори. Следствено, Судот го отфрла прелиминарниот приговор на Владата во врска со ова и ќе претпостави дека сведоштвото за настаните на апликантите е вистинито (види, *mutatis mutandis*, *N.D. and N.T.*, цитиран горе, §§ 85-88, 13 февруари 2020).

2. Проблем во врска со надлежноста

57. Владата го оспори аргументот дека била целосно надлежна за случувањата. Прво, не било јасно дали поднесениот видео-запис бил снимен во тужената држава или на друго место, а второ, властите на Северна Македонија не биле единствените вклучени во дејствијата, со оглед на тоа што биле вклучени полициски сили од други земји. Владата изјави дека масовниот прилив на мигранти, кои поминувале низ тужената држава на пат кон Европската Унија, создал сериозен предизвик за граничните власти на државата, за што им била потребна помош од други земји. Владата тврдеше дека насилни и противзаконски дејствија сторени од страна на мигранти не треба да бидат доволни *per se* за да се воспостави јурисдикциска обврска на државата за да го исполни наводното процедурално право на секој еден член од групата кој противзаконски дејствувал да добие право на разгледување на случајот. Да се тврди дека противзаконскиот и насилен обид на 14 март 2016 г. да ја преминат границата на државата, автоматски обврзува јурисдикција за државата да обезбеди наводни процедурални права на лично разгледување на случајот на секој противзаконски мигрант е еднакво на *de facto* пофалба на непрописното однесување на мигрантите и индиректно ги наградува оние кои манипулирале и поттикнувале такви противзаконски масовни приливи.

58. Апликантите ги оспорија приговорите на Владата.

59. Релевантните принципи во врска со ова се воспоставени во *N.D. and N.T.* (цитиран погоре, §§ 102-03). Особено, јурисдикциската надлежност на државата според член 1 е главно територијална. Се претпоставува дека таа нормално се применува на целата територија на државата. Таа претпоставка може да се

ограничи само во исклучителни случаи, каде што државата е спречена да го спроведе својот авторитет во дел од својата територија (*ibid.*, § 103).

60. Бидејќи се претпоставува дека надлежноста на државата се спроведува преку целата нејзина територија, прашањето кое мора да се разгледа е дали тужената држава може, со тоа што ќе се повика на исклучителни околности, како што сторила, да го измени или намали опсегот на својата надлежност во делот од својата територија каде што се одвивале настаните во прашање.

61. Во врска со тоа, Судот првенствено согледува дека неговата судска практика ја исклучува можноста за територијални исклучоци (види *Matthews v. the United Kingdom* [Голем судски совет], бр. 24833/94, § 29, ЕСЧП 1999-I, и *Assanidze v. Georgia* [Голем судски совет], бр. 71503/01, § 140, ЕСЧП 2004-II), освен во случајот наведен во член 56 став 1 од Конвенцијата (зависни територии), што не е применливо во овој случај.

62. Во разгледуваниот случај, Владата се повика на тешкотиите за справување со противзаконитото мигрирање низ тужената држава. Но таа не наведе дека ваквата ситуација ја спречила да го спроведе својот целосен авторитет врз конкретниот дел од домашната територија. Иако Владата го спомнала учеството на полициски службеници од други држави, јасно е од околностите на случајот дека тужената држава никогаш не се откажала од својата надлежност врз спорната територија на било која друга држава, вклучувајќи ги и оние чии полициски сили дошле да ѝ помогнат на тужената држава. Судот, исто така, забележува дека Министерството за внатрешни работи на Северна Македонија објавило изјава за медиумите во која потврдило дека две големи групи на илегални мигранти биле вратени во Грција на 15 март 2016 г. (види параграф 13 горе), со тоа преземајќи одговорност за предметното дело и правејќи го нерелевантно прашањето на тоа каде точно бил снимен видеозаписот.

63. Според ова, Судот не може да увиди никаква „ограничувачка *de facto* ситуација“ ниту „објективни факти“ кои би можеле да го ограничат ефективното спроведување на авторитетот на тужената држава врз нејзината територија во оваа конкретна област и, следствено, да ја порекнат „претпоставката на способност“ спрема апликантите (види *Ilaşcu and Others v. Moldova and Russia* [Голем судски совет], бр. 48787/99, §§ 313 и 333, ЕСЧП 2004-VII). Понатаму, Судот претходно имал изјавено дека посебната природа на миграцискиот контекст не може да оправда област вон законот каде што поединците не ги покрива ниеден правосуден систем способен да им обезбеди уживање на правата и сигурностите кои им се заштитени со Конвенцијата, и кои државите се залагаат да им ги обезбедат на сите во рамките на нивната надлежност (види, *mutatis mutandis*, *Hirsi Jamaa and Others v. Italy* [Голем судски совет], бр. 27765/09, § 178, ЕСЧП 2012). Како уставен инструмент на европскиот јавен ред (види *Loizidou v. Turkey* (прелиминарни приговори), 23 март 1995, § 75, серија А бр. 310, и *Al-Skeini*

and Others v. the United Kingdom [Голем судски совет], бр. 55721/07, § 141, ЕСЧП 2011), Конвенцијата не може да биде селективно ограничена на само некои делови од територијата на една држава преку вештачко намалување на опсегот на нејзината територијална надлежност. Да се заклучи поинаку би било еднакво на поништување на значењето на идејата за ефективна заштита на човековите права на која се заснова целата Конвенција (види *Assanidze*, цитиран горе, § 142).

64. Според ова, настаните кои ги поттикнале наводните повреди спаѓаат под надлежноста на тужената држава во рамки на значењето на членот 1 од Конвенцијата. Последователно, Судот го отфрла приговорот на Владата во врска со ова прашање (види, *mutatis mutandis*, *N.D. and N.T.*, цитиран горе, §§ 105-111, 13 февруари 2020).

Б. Допуштеност

1. Наводно губење на статусот на жртва на апликантите

65. Владата тврдеше дека, дури и доколку се претпостави дека лицата посочени на видео записите навистина биле апликантите, за нив престанал да се однесува статусот на жртва бидејќи во времето кога ги поднеле апликациите сите живееле во различни безбедни земји на ЕУ.

66. Апликантите тврдеа дека го задржале статусот на жртви бидејќи прекршокот никогаш не бил признаен, ниту надоместен. Во било кој случај, фактот што тие понатаму стигнале до земјите од ЕУ не бил релевантен за предметните жалбени наводи.

67. Во случаи на наводно протерување како во разгледуваниот случај, Судот веќе има став дека не може да ги земе предвид случувањата кои следеле по засебни преминувања на границата (види *N.D. and N.T.*, цитиран горе, § 114). Последователно на ова, тој го отфрла приговорот на Владата по ова прашање.

2. Исцрпување на домашните правни лекови

68. Владата тврдеше дека апликантите не ги исцрпиле сите ефикасни домашни правни лекови. Со оглед дека сите се наоѓале во земји на ЕУ, немало правни, ниту фактички пречки за да тие ја покренат соодветната постапка пред државните судови на тужената држава. Тие можеле: (а) да поднесат кривична тужба против лицата кои ја обезбедувале границата, кои наводно биле вклучени во нивното протерување; (б) да побараат надомест на штетата предизвикана од наводното противзаконско однесување, вклучително и против Министерството за внатрешни работи, како правно лице кое сноси одговорност за штетата предизвикана од неговите органи, меѓу кои е вклучена и Граничната полиција; (в) своеволно да

поднесат кривична тужба за принуда, и сите овие постапки апликантите сè уште можеле да ги поведат во времето кога Владата ги поднела своите опсервации.

69. Апликантите тврдеа дека Владата не успеала да ги прикаже постоењето, ефикасноста и достапноста на понудените правни лекови. Во секој случај, ниеден од нив не делувало дека е поврзан со повредата на која се однесуваат жалбените наводи, односно противзаконитоста на депортацијата и нејзината оправданост, воопшто.

70. Судот согледува дека Владата ги набројала разните постапки кои таа тврдеше дека им биле достапни на апликантите откако биле исфрлени од територијата на тужената држава. Во контекст на жалбените наводи на апликантите дека тие биле подложени на колективно протерување, постапките кои ги предлага Владата не може да се сметаат како ефикасен правен лек во врска со наводната повреда. Според тоа, мора да биде отфрлен и приговорот на Владата во врска со неискористувањето на сите правни лекови.

3. Рок од шест месеци

71. Владата тврдеше дека апликациите биле поднесени надвор од временското ограничување од шест месеци, бидејќи настаните во прашање се одвивале на 14 март 2016, а печатите на Судот на формуларите за апликација биле од 16 до 19 септември 2016.

72. Апликантите го оспорија аргументот на Владата.

73. Судот забележува дека датумот на поднесување на апликацијата е датумот на поштенскиот печат кога апликантот го испратил уредно пополнетиот формулар за апликација до Судот (Правило 47 став 6 (а) од Правилникот на Судот; види исто така *Vasiliauskas v. Lithuania* [Голем судски совет], бр. 35343/05, §§ 115-17, ЕСЧП 2015, и *Brežec v. Croatia*, бр. 7177/10, § 29, 18 јули 2013). Во сегашниот случај, сите апликации биле испратени на 12 септември 2016 година, и со тоа во рамки на предвидените шест месеци. Во оваа смисла, приговорот на Владата по ова прашање, исто така, мора да биде отфрлен.

4. Применливост на член 4 од Протоколот бр. 4

(а) Поднесоци на страните

(i) Владата

74. Владата тврдеше дека член 4 од Протоколот бр. 4 не бил применлив бидејќи делото во прашање не било колективно протерување, туку спречување на противзаконско влегување во државата. Службениците во ситуацијата имале должност да ја заштитат границата од противзаконски преминувања и да го

сочуваат територијалниот интегритет. Бројот на противзаконски влегувања продолжил да расте во 2014 година, достигнувајќи загрижувачки пропорции до крајот на 2015 година, на некои денови со по 10.000 лица. Доколку се воздржеле од примена на мерките чија цел е спречување на противзаконско влегување, со тоа загрозувајќи ги сопствените и регионалните политики на управување со границите, односно сочувување на територијалниот интегритет, тоа во пракса би охрабрило уште поголем противзаконски масовен инфлукс во критично време.

75. Откако Европската Унија решила да се огласи за ситуацијата, тужената држава исто така презела чекори за усогласување на политиките и спречување на бранови нелегални мигранти. Преземените мерки биле во рамки на државното законодавство и меѓународните стандарди и биле насочени кон осигурување на ефикасноста на надзорот и контролата на границите.

(ii) Апликантите

76. Апликантите тврдеа дека нивното враќање во Грција претставувало колективно протерување кое се дефинира со недостаток на поединечна, индивидуална основа за тоа протерување, туку било врз основа на особините на групата.

(б) Проценка на судот

77. Со цел да утврди дали е применлив членот 4 од Протоколот бр. 4, Судот најпрво мора да воспостави дали апликантите претрпеле „протерување“ во рамки на значењето на таа одредба.

78. Релевантните принципи во врска со ова се поставени во *N.D. and N.T.* (цитиран горе, §§ 166-88).

79. Разгледувајќи го овој случај, Судот нема сомнение дека апликантите биле запрени од полицијата и војската на Северна Македонија на македонска територија и според тоа биле во рамките на нејзина јурисдикција, согласно значењето на членот 1 од Конвенцијата. Судот во врска со тоа се повикува на заклучокот кој го донел како одговор на прелиминарниот приговор на Владата во врска со тоа дека тужената држава немала надлежност во разгледуваниот случај (види параграф 62-64 горе). Овој заклучок се заснова на фактот дека државата не може еднострано да прогласи исклучување од Конвенцијата, или да го измени нејзиниот ефект, за дел од својата територија, дури и од причини кои ги смета за легитимни.

80. Понатаму, неспорно е дека апликантите биле отстранети од македонската територија и (присилно) биле вратени во Грција од страна на членови на полицијата и војската на тужената држава. Според тоа постоело „протерување“ во рамки на значењето на членот 4 од Протоколот бр. 4. Соодветно на тоа, оваа

одредба е применлива во разгледуваниот случај. Со тоа Судот го отфрла прелиминарниот приговор на Владата по ова прашање.

5. Заклучок на Судот

81. Судот забележува дека овие жалбени наводи не се очигледно неосновани, ниту недопуштени по било која друга основа наведена во член 35 од Конвенцијата. Според тоа, мора да бидат прогласени за допуштени.

В. Основаност

1. Поднесоци на страните

(а) Апликантите

82. Апликантите ги потврдија нивните жалбени наводи, вклучувајќи го и тоа дека не им била дадена можност да искажат намера да бараат азил или да се спротивстават на депортацијата, и ги оспорија произнесувањата на Владата. Тие особено ги оспорија коментарите дека им било кажано дека не можат да продолжат подалеку од Северна Македонија и дека, согледувајќи го тоа, тие доброволно се вратиле во Грција. Немало индивидуална проценка на нивниот случај од страна на државните власти, ниту пак им била издадена административна или судска наредба за депортацијата. Овој начин придонел до колективно протерување, без никаква постапка, ниту правен лек за да приговараат. Карактеризирајќи ги овие депортации како противзаконски влез во државата кој бил спречен, Владата си дозволила да не ја применува релевантната правна рамка и да го оправда колективното протерување. Правото предвидено во членот 4 од Протоколот бр. 4 се применува без разлика на тоа дали поединецот влегол во државата противзаконски или не.

83. Тие наведоа дека амандманите кон Законот за азил биле во светло на олеснување на транзитот низ тужената држава и по текот на „хуманитарниот коридор“. Овие амандмани им дозволувале на лицата кои противзаконски влегле во државата да изразат намера за поднесување на барање за азил или за транзит низ територијата. Сепак, во моментот кога апликантите биле на македонска територија, таквиот транзит веќе не билвозможен, но амандманите во прашање биле сè уште во сила.

84. Релевантното законодавство дозволувало регистрирање на барање за азил на граничниот премин само како алтернатива; барањето можело исто така да се регистрира во најблиската полициска станица или во просториите на Одделението за азил, и регистрацијата на таквата намера можела да се направи на граничниот премин или на македонска територија. Во секој случај, можноста да се побара азил на друго место е нерелевантна на прашањето дали биле колективно протерани на

14 и 15 март 2016 година. Додатно, за азилантите не се применува ниту одбивањето на влез ниту протерувањето, а доколку се примени мора за истото да се издаде писмена одлука, која може во рок од осум дена да биде оспорена, иако самото оспорување не ја суспендира. Всушност, ниту намерата на апликантите ниту нивната можност да аплицираат за азил на друго место не била релевантна на применливоста на член 4 од Протоколот бр. 4 кон Конвенцијата. За крај, повторниот прием од Северна Македонија во Грција го уредувал Договорот за повторен прием од 2008 година кој уредува писмена постапка за повторен прием, вклучувајќи го и легитимирањето на лицето кое повторно се прима во државата. Иако Владата тврдела дека во разгледуваниот случај се работи за одбивање на влез, не била испочитувана ниту една од релевантните постапки.

85. Самата тужена држава тврдела дека овие одредби биле наменети за азилантите кои биле присутни на граничниот премин или на оние кои веќе се наоѓале на македонска територија откако противзаконски ја преминале границата (види параграф 102 *in fine* подолу). Релевантното законодавство кое се применувало во времето на случувањата ја предвидува можноста бегалците и азилантите нерегуларно да влезат на македонска територија и да ја пријават својата намера да бараат азил или да го направат самото барање за азил во најблиската полициска станица. Тие тврдеа дека тестот на вина за нивното однесување не можел да се примени во ситуации каде државниот закон ја предвидува можноста бегалците и азилантите да бидат во територијата откако нерегуларно ќе влезат. Би било спротивно на принципот на правна сигурност и добра волја тие да се сметаат за „виновни“ за дејствие извршено согласно законот, како што бил случајот во нивната ситуација. Владиниот концепт на „меѓугранична зона“ бил правно нејасен и, во секој случај, Владата не тврдела дека одредбите во врска со одбивањето на влезот и/или протерувањето биле суспендирани во областа во прашање.

86. Апликантите аргументираа дека немало искрен и ефикасен пристап до законски начин на влегување кој би можеле да го искористат, и дека ова потекнува директно од тужената држава и од нејзината одлука активно да ги спречи азилантите да пристапат до државните процедури за заштита. Тие тврдеа дека Владата не поднела докази кои го поддржуваат аргументот дека било навистина возможно тие да побараат азил на граничниот премин Богородица во времето на нивната колективна депортација, односно на или околу 14 и 15 март 2016 година. Доказите дека законските начини за влез биле екстремно ретко или никогаш неприменети, треба да се силен показател за нивната достапност во пракса и за тоа дека немало вистински прилики за апликантите да им пристапат. Во разгледуваниот случај не биле достапни никакви законски начини за влез, ниту правно, ниту во пракса. Особено, била донесена одлука да се затвори границата на Државата со Грција од 8 март 2016 година, „или поточно да се спречи влезот и/или

транзитот на мигранти ‘кои не ги исполнувале критериумите за влез или не барале азил во ... Северна Македонија.’“. Иако делува дека ова подразбира дека сè уште било возможно да се побара законски влез и азил на граничниот премин, било јасно од релевантните податоци дека тоа веќе не било возможно. Особено, на секој азилант кој би пробал законски да влезе на македонска територија би му била издадена потврда за намерата да бара азил на граничниот премин, но релевантните податоци потврдуваат дека такви потврди не се издавале од 8 март 2016 па натаму (види параграф 27 горе), додека помеѓу 1 јануари и 7 март 2016 биле издадени повеќе од 88.000 потврди.

87. Однесувањето на службениците во таа прилика не било изолиран инцидент. Се покажал шаблон на експедитивни противзаконски депортации уште од ноември 2014 година, со изразено зачестување на колективните депортации по 8 март 2016 година. Наспроти тоа, странските новинари биле уредно регистрирани, казнети и добиле наредби за отстранување.

88. Апликантите тврдеа дека наводот на Владата дека тие биле мотивирани од погрешни информации кои се прошириле низ кампот во Идомени бил нерелевантен, бидејќи не бил поврзан со жалбените наводи во прашање. Во врска со вториот аргумент, Владата не поднела никаков доказ за да го поддржи ова тврдење, ниту пак можела да ги знае поединечните мотиви на апликантите, со оглед на тоа што ниеден од нив никогаш не бил испрашан или интервјуиран.

89. Апликантите тврдеа дека друг елемент од тестот за вина на нивното однесување бил дека тие „употребиле сила“, што подразбира употреба на сила врз друго лице без нивна согласност, или со директен телесен удар или употребувајќи оружје и од карактеристично насилна природа, но дека немало докази за насилство, ниту пак закани за насилство од страна на апликантите или било кој од учесниците на маршот. Според тоа, условите за применливост на тестот на вина на однесувањето на апликантите не биле исполнети.

90. Иако законот ја предвидел можноста за добивање виза на хуманитарна основа, тоа не значело дека таквите визи се достапни за луѓе кои бараат азил во земјата која одговара. Азил преку дипломатски и конзуларни мисии бил достапен само за спојување на семејства, што не било случај за апликантите. Додатно, до 2019 година во Грција немало ниту амбасада ниту конзулати на Северна Македонија, туку само канцеларии за врски.

91. Бегалците во Грција биле подложени на несоодветен прием и услови на сместување. Особено, условите во кампот во Идомени, во кој престојувале апликантите пред да влезат во тужената држава и во кој биле вратени, биле ужасни (види параграф 25 погоре). Апликантите се повикаа на пресудата на судот во *М.С.С. против Белгија и Грција* ([ГС], бр. 30696/09, ЕСЧП 2011) и на разни извештаи околу наодите во врска со грчкиот систем за азил. Незамисливо е дека тужената држава не била свесна за состојбата на азилантите во Грција во тоа

време. Сепак, немало никаква проценка на ризикот на кој ќе биле изложени апликантите при враќањето во Грција. Ризикот врз апликантите во целната земја не бил намален во ниеден момент во овој случај и бил реален во времето на нивното протерување. Тие биле протерани и покрај постоењето на фактичка и правна позадина според која домашното или меѓународното право би можеле да го оправдаат нивното присуство на македонска територија и би противречеле на нивното отстранување.

(б) Владата

92. Владата тврдеше дека ситуацијата на апликантите можела да се припише на вината на нивното однесување, особено нивното некористење на официјалните процедури за влез. Апликантите не биле третираны како да бараат меѓународна заштита главно поради нивните сопствени насилни и агресивни обиди да се пробијат низ територијата на тужената држава наместо да пробаат законски да влезат.

93. Владата го изложи бројот на гранични премини и посочи дека Богородица кој се наоѓа близу до кампот во Идомени е еден од двата најфреквентни гранични премини (види параграф 14 погоре горе). Таа понатаму го прецизираше точниот број на издадени потврди, и вкупно на сите гранични премини, и само на граничниот премин Богородица, како и бројот на барања за азил поднесени помеѓу 19 јуни 2015 година и 14 март 2016 година, вклучувајќи ги и националностите на мигрантите во прашање (види параграф 19-23 погоре). Владата тврдеше, особено, дека повеќе од 300.000 потврди биле издадени на граничниот премин Богородица помеѓу 19 јуни и 31 декември 2015 година. Исто така посочи дека само околу 0.1% од оние кои искажале намера да поднесат барање за азил всушност го направиле тоа.

94. Според ова, апликантите можеле да ја изразат својата намера да побараат азил на било кој граничен премин, како на пример на Богородица, во било кое време пред или по настаните од 14 и 15 март 2016 година, но тие не го сториле тоа и решиле противзаконски да ја преминат границата на државата. Доколку апликантите законски ја преминеле границата, ќе имале можност да ја следат стандардната процедура за добивање азил. Но, областа во која тие се нашле била „меѓугранична“ зона во која било невозможно да се искаже намерата за барање на азил.

95. Владата тврдеше дека домашниот систем за азил бил целосно усогласен со стандардите на ЕУ, и дека на мигрантите и/или апликантите никогаш не им била одбиена можноста законски да ја преминат границата на официјалниот граничен премин и на границата да ја искажат својата намера за барање азил. Дури и по затворањето на Балканската рута, критериумот според одлуката од 8 март 2016 година бил да се примат оние кои аплицирале за азил. Но, апликантите не

покажале дали тие претходно аплицирале за азил на било кој граничен премин пред, на, или по 14 март 2016 година, ниту дали лично ги засегнала ситуацијата за која се жалат (според одлуката од 8 март). Владата тврдеше дека странските државјани имале право законски да влезат на било кој граничен премин доколку ги исполнувале релевантните критериуми или ако барале азил. Сепак, не им било дозволено противзаконски да влегуваат или излегуваат, ниту противзаконски да транзитираат низ земјата. Странците кои противзаконски престојуваат ги уредува членот 17 од Законот за азил, под услов да ги исполнуваат критериумите за барањето (види параграф 37 погоре). Но, во особените околности на разгледуваниот случај, овие критериуми не биле исполнети.

96. Владата исто така тврдеше дека сите апликанти моментално биле во држави на ЕУ, и дека било очигледно дека нивната намера не била да останат во тужената држава. Владата изјави дека огромно мнозинство од оние кои влегле во тужената држава воопшто немале намера да бараат азил и се повика на релевантните меѓународни извештаи во тој поглед (види параграфи 17 *in fine* и 18 погоре). Недостатокот на интерес од страна на апликантите да аплицираат за азил не е нерелевантен, бидејќи добивањето на статус на азилант бил единствениот начин да се легализира нивниот дотогаш противзаконски престој во земјата.

97. Дејствијата на полициските службеници биле потребни заради особените прилики на овој случај, како што е масовното противзаконско преминување на границата од страна на мигрантите и нивниот пропуст конкретно да побараат азил или законски престој или резиденција по валидна основа, и со тоа да се заштитат од непримање. Сепак, противзаконски и насилен обид да се влезе во државата не е валидна основа за таков престој или резиденција. Владата го оспори толкувањето на апликантите на терминот „употреба на сила“ и тврди дека употребата на сила на апликантите била таква што се создало јасно нарушена ситуација која било тешко да се исконтролира и која ги загрозила јавниот ред и безбедност. Противзаконскиот влез и марш на околу 1.000 нелегални странци бил сам по себе закана за јавниот ред, ако не и закана за самата јавна безбедност и државата била обврзана обете да ги заштити. Владата тврдеше дека апликантите припаѓале на група која била поттикната, мотивирана, спремна и решена по секоја цена противзаконски да ја премине границата на тужената држава и, патувајќи низ нејзината територија, да пристигне до северната граница со Србија.

98. Оспореното дејствие било со цел исклучиво да се одржи територијалниот интегритет на државата и да се осигура јавниот ред и безбедност преку гранична контрола и надзор во согласност со домашното законодавство, меѓународната судска практика и насоките на ЕУ. Дополнително, во истиот период државата морала да се справува со екстремно комплексна безбедносна ситуација на границата со Грција, поради континуирана пропаганда во кампот Идомени според која по преминувањето на посебни противзаконски точки на премин имало возови и други

начини на транспорт кои ги чекале мигрантите за да им овозможат да продолжат со патувањето кон север. Ситуацијата била деликатна, со околу 10.000 мигранти на грчката граница кои биле спремни на брзо придвижување во случај да дознаеле дека групите противзаконски мигранти успеале или имале висока шанса да успеат да бидат примени во тужената држава. Додатен предизвик претставувало агресивното однесување на многу од мигрантите, што резултирало со неколку инциденти, во кои биле повредени околу педесет полицајци и војници, а бил оштетен и дел од нивната опрема. Тие особено се повикале на инцидентите од 28 ноември 2015 година и 10, 13 и 16 април 2016 година. Делата на државните службеници не биле неразумни во особените прилики на случајот.

99. Владата го оспори тврдењето за употреба на сила или закана против мигрантите. Граничната полиција им објаснила дека транзит по рутата не бил дозволен во ниедна земја и дека тие можеле да побараат меѓународна заштита во Северна Македонија, но дека нема да можат да продолжат понатаму кон Западна Европа. Кога сфатиле дека биле во заблуда, повеќето од нив се сложили да се вратат во Грција. За оние кои биле преуморни од пешачењето или биле посебно ранливи бил обезбеден транспорт. Никој од нив не изјавил дека се плаши од третман спротивен на членот 3 во Грција и никој од нив не се противел или противречел на преземените мерки и дела. Властите останале во незнаење за стравот на мигрантите од лошиот третман или прогон со кој можат да се соочат како последица на враќањето во Грција, во тој критичен момент, а и потоа, бидејќи апликантите пропуштиле тој ризик да го обзнанат на властите на тужената држава.

100. Апликантите не биле во можност да посочат ни најмала фактичка или правна основа по која, под домашното или меѓународното право, нивното присуство на македонската територија би било оправдано и која би противречела на нивното отстранување. Иако е возможно условите во кампот во Идомени да биле несоодветни, тужената држава не може да сноси одговорност за тоа. За крај, Грција е држава на ЕУ, која може да се смета за безбедна и со враќањето таму апликантите не биле изложени на ризик од малтретирање спротивен на член 3 од Конвенцијата, ниту од *refoulement* кон небезбедни земји, и со тоа можела многу повеќе да им обезбеди на мигрантите отколку Северна Македонија.

101. Изјавите на новинарите и наводните активисти за човекови права немале кредибилитет бидејќи тие биле казнети за противзаконското влегување, биле протерани и добиле шестмесечни забрани за повторно влегување во Северна Македонија. Поради тоа тие биле пристрасни. Свесни за деликатната и ранлива положба на мигрантите, надлежните државни власти ги поштедиле од казните предвидени за случаи на противзаконски влез.

102. Владата понатаму тврдеше дека депортации од Северна Македонија кон Грција можат да бидат спроведени само под Општиот договор за повторен влез со

Европската Унија. Таа исто така тврдеше дека тужената држава им дозволила на бегалците кои противзаконски влегле на нејзината територија да се информираат за нивното право да побараат азил, со тоа целосно почитувајќи го меѓународно прифатениот принцип на *non-refoulement*.

103. Поднесокот на апликантите во врска со наводната неефикасност на можноста да добијат виза по хуманитарна основа не бил издржан. Во секој случај, апликантите не успеале да покажат дека се обиделе да добијат виза по хуманитарна основа.

104. Владата заклучи дека апликантите не може да се сметаат за жртви на колективно протерување кое го повредува членот 4 од Протоколот бр. 4.

2. Вмешувачи како трета страна

(а) Вмешувачи (Македонско здружение на млади правници - „МЗМП“)

105. Третата страна е непрофитна граѓанска општествена организација која нуди бесплатна правна помош на азилантите во тужената држава и го следи приемот и третманот на бегалците и азилантите.

106. Правниците на МЗМП потврдија дека на 14 март 2016 година имало околу 1000 лица во областа близу селото Моин, опкружени од граничната полиција и војската на тужената држава. Тие не засведочиле употреба на физичка сила или закани против мигрантите. На секои 20-30 минути луѓе добивале инструкции да се качат во камиони и биле одвезувани. На правниците од МЗМП не им било дозволено да им се доближат. Тие не виделе други правници или толкувачи, ниту ги виделе службениците од војската или полицијата како спроведуваат легитимација или регистрација на лицата кои се качуваат во камионите.

107. Тие тврдеа дека во разгледуваниот случај надлежните власти не ги искористиле пропишаните процедури и со тоа го попречиле пристапот до заштита и гаранции кои на апликантите им ги обезбедува законот. Апликантите биле вратени во Грција без соодветна проценка на нивните индивидуални ситуации и без пристап до ефикасен правен лек со ефект на одложување на нивното протерување. Со оглед на кратката временска рамка во која биле вратени, било невозможно да се разгледа особениот случај на секој поединец или пак да се спроведе било каква процедура за легитимација. Автоматската природа на враќање ефективно ги спречила засегнатите лица да побараат азил или да добијат пристап до било која друга домашна постапка која би ги задоволила барањата под член 13.

108. МЗМП исто така тврдеше дека имало распространета пракса на системски потиснувања помеѓу ноември 2015 и мај 2017 година, спроведени без разгледување на поединечните ситуации на лицата, без одлуки за исфрлање, и без толкувачка помош, правна помош или правен лек. Во текот на 2016 година,

мигрантите немале ефикасен пристап кон процедурата за азил во тужената држава бидејќи полицијата селективно ги регистрирала барањата за азил. МЗМП го согледале и притисокот врз капацитетите за прием и системот за азил во земјата.

(б) Одговор на Владата во однос на коментарите на вмешувачот како трета странка

109. Владата ги смета поднесоците на третата страна за нерелевантни и ги оспорува нивните наводи за системско потиснување на бегалците и мигрантите.

110. Таа повторила дека на секој кој имал намера да бара азил во државата му бил обезбеден пристап до соодветната правна процедура. Не било јасно зошто групата во прашање не се упатила кон граничен премин каде ќе можеле истовремено законски да влезат во Северна Македонија и да аплицираат за азил. Странските државјани имале право да влезат на територијата на било кој граничен премин доколку ги исполнувале критериумите за влез или барале азил, но не им било дозволено противзаконски да влегуваат, излегуваат или да транзитираат.

111. Властите имале обврска да спроведат ефикасен надзор на границите на државата и да го спречат противзаконското движење кон и од други земји. Во секој случај, враќањето на мигрантите во разгледуваниот случај било потребно за интересите на државната безбедност и за спречување неред, со оглед на бројот на луѓе кои континуирано противзаконски влегувале. Понатаму, било оправдано во контекст на информациите издадени од меѓународните власти и заедничките одлуки издадени од другите европски земји.

3. Проценка на Судот

(а) Релевантни принципи

112. Релевантните принципи кои го засегаат случајот се поставени во *Н.Д. и Н.Т.* (цитиран горе, параграфи 193-201). Особено, одлучувачкиот критериум за едно протерување да се опише како „колективно“ е недостатокот на „разумно и објективно испитување на особениот случај на секој поединечен странец во групата“ (*ibid.*, параграф 195). Исклучоци на ова правило се наоѓаат во случаи каде недостатокот на поединечни одлуки за протерување можел да се припише на сопственото однесување на апликантите (види *Шахзад против Унгарија*, бр. 12625/17, параграф 59, 8 јули 2021, и авторитетите цитирани во него). Во *Н.Д. и Н.Т.* (цитиран горе, параграф 201), Судот сметал дека исклучокот кој ја ослободува државата од одговорност под член 4 од Протоколот бр. 4 треба исто така да се применува на ситуации во кои однесувањето на лица кои ја преминале копнената граница на недозволен начин, намерно користејќи ја предноста на својата многубројност и користејќи сила, било такво што создава јасно нарушување на ситуацијата кое е тешко да се контролира и ја загрозува јавната

безбедност. Судот додал дека во таквите ситуации, треба да биде земено предвид дали во околностите на особениот случај тужената држава обезбедила искрен и ефикасен пристап до законските начини за влез, особено до граничните процедури и доколку тоа го сторила, дали апликантите имале убедливи причини, засновани на објективни факти за кои е одговорна тужената држава, зошто истите не ги искористиле (ibid.).

(б) Примена на принципите во разгледуваниот случај

113. Судот забележува дека од страна на Владата не било оспорено дека мигрантите биле отстранети од тужената држава без да подлежат на процедура за легитимација или испитување на нивните лични ситуации од страна на властите на Северна Македонија. Ова треба да води до заклучок дека нивното протерување било од колективна природа, освен ако пропустот да се испита нивната ситуација можел да се припише на нивното сопствено однесување (види *Шахзад*, цитиран горе, параграф 60). Судот според ова ќе продолжи да испитува дали во околностите на разгледуваниот случај, и имајќи ги предвид принципите развиени во судската практика, особено во пресудата за *Н.Д. и Н.Т.* (цитиран горе, види параграф 112 погоре), недостатокот на поединечни одлуки за отстранување можел да се оправда со личното однесување на апликантите.

114. Јасно е од досието на случајот дека апликантите навистина биле дел од две големи групи на мигранти кои ја преминале границата на тужената држава на недозволен начин. Сепак, не постои никаков показател во поднесените видео записи или во изјавите на сведоците дека апликантите, или други лица во групата, искористиле сила или им се противеле на службениците. Дури и Владата поднела дека никој меѓу нив не давал отпор, ниту се противел на преземените мерки и дела (види параграф 99 погоре). Исто така, се забележува дека инцидентите на кои се повикува Владата се одвивале на различни датуми и не се однесувале на групите во кои биле апликантите (види параграф 98 *in fine* погоре). Судот според ова смета дека, иако разгледуваниот случај може да се спореди со околностите во *Н.Д. и Н.Т.* (цитиран погоре, параграфи 24-25 и 206) во кој апликантите биле запрени за време на обид да ја преминат копнената граница *en masse* со тоа што јурнале кон граничните огради, во разгледуваниот случај немало употреба на сила. Судот сепак ќе продолжи да испитува дали, со неправилното преминување на границата, апликантите ја заобиколиле ефикасната процедура за законски влез. Онаму каде тужената држава обезбедила искрен и ефикасен пристап кон законските начини за влез, особено граничните процедури, но апликантот сепак истиот не го искористил, Судот ќе разгледа дали, во контекст на проблематиката и без предрасуди кон применувањето на членовите 2 и 3 од Конвенцијата, постоеле

оправдани причини тоа да не биде сторено, засновани врз објективни факти за кои била одговорна тужената држава.

115. Онаму каде постојат такви уредувања кои го обезбедуваат правото да се побара заштита според Конвенцијата, и особено под член 3, на искрен и ефикасен начин, Конвенцијата не ги спречува државите во нивното исполнување на обврската да ги контролираат границите, да побараат ваквите барања да се поднесуваат на постоечките гранични премини. Последователно, тие можат да им одбијат влез во својата територија на странците, вклучително и на азилантите, кои би избегнале, без оправдани причини, да се приклонат кон овие уредувања со тоа што би се обиделе да ја преминат границата на друго место, особено, како во овој случај, користејќи ја предноста на својата голема бројност.

116. Судот во врска со ова забележува дека македонското право им дало можност на апликантите да влезат на територијата на тужената држава на граничните премини, доколку ги исполнувале критериумите за влез или барем искажале намера да аплицираат за азил (види параграф 39, 41-42, и 45 погоре; види исто така, *mutatis mutandis*, *Н.Д. и Н.Т.*, цитиран погоре, параграф 212; спореди *М.Х. и други против Хрватска*, бр. 15670/18 and 43115/18, §§ 296-97, 18 November 2021 (сè уште не е конечна)). Ова покренува испитување на поединечните прилики на секој барател, и одлука за исфрлање, доколку приликите покажале дека е основана, која можела да биде и обжалена (види параграф 33 погоре).

117. Иако не беше конкретно повикана да го стори тоа, тужената држава обезбеди точни информации за тоа колку потврди за искажана намера за барање азил биле издадени, наспроти тоа колку барања за азил биле поднесени, како и посебни информации за најблискиот граничен премин, за инфраструктурата која таму била достапна, разните организации кои биле присутни на точката, како и информации кои покажуваат дека таму навистина биле искажани намери за аплицирање за азил (види параграф 19-23 погоре; спореди *М.Х. и други*, цитиран погоре, параграф 300). Судот особено забележува дека помеѓу 19 јуни 2015 и 8 март 2016 година биле издадени 477.861 потврди за искажана намера за барање азил, од кои 456.309 биле издадени на државјани на Сирија, Авганистан и Ирак, односно истите националности како апликантите во разгледуваниот случај (спореди *М.Х. и други*, цитиран погоре, параграф 298). Владата поднесе дека најблискиот граничен премин до кампот во Идомени бил преминот Богородица, кој е исто така еден од двата најфреквентни гранични премини (види параграф 93 погоре) на кој биле издадени повеќе од 300.000 потврди до крајот на декември 2015 година (види *Н.Д. и Н.Т.*, цитиран горе, параграф 213; спореди *Шахзад*, цитиран горе, параграф 63-64). Апликантите и третата страна не ја оспорија точноста на статистиките поднесени од страна на Владата по ова прашање. Поради тоа, Судот нема причина да се сомнева дека не само што постоела правна обврска да се прифатат барањата за азил и искажаните намери за барање азил на овој граничен премин, туку и дека

постоела вистинска можност тоа да се стори (види *Н.Д. и Н.Т.*, цитиран погоре, параграф 214). Иако Владата не поднела конкретни информации за достапноста на толкувачи, со оглед на стотиците, а понекогаш и илјадниците потврди кои на дневно ниво се издавале на преминот (види параграф 19 погоре; спореди *Шахзад*, цитиран погоре, параграф 64), јасно е дека било достапно барем некакво толкување.

118. Како што е забележано горе, апликантите не ја оспорија точноста на поднесените статистики. Наместо тоа, се изјаснија дека за нив не било возможно да побараат азил на граничниот премин Богородица во времето на нивната колективна депортација, односно на или околу 14 и 15 март 2016 година, бидејќи релевантните податоци потврдуваат дека во тоа време не била издадена ниту една потврда за искажана намера за барање азил (види параграф 86 погоре).

119. Судот во врска со ова забележува дека повисокиот број на потврди издадени пред 8 март 2016 година изгледа дека е главно резултат на покачениот број на барања за заштита од страна на државјани на земји од Блискиот исток кои сакале да транзитираат низ тужената држава на нивниот пат кон Европската Унија, наместо да бараат азил во Северна Македонија. Судот во врска со ова забележува дека од 477.861 лица кои меѓу 19 јуни 2015 и 8 март 2016 година искажале намера да аплицираат за азил, само 400 го поднеле барањето за азил (види параграфи 20-24 погоре), што е помалку од 0,1 процент. Понатаму се забележува дека 90 проценти од оние кои поднеле барање за азил ја напуштиле државата пред нивните интервјуа да бидат одржани (види параграфи 17 *in fine*, 18, 29, и 48 погоре). По 8 март 2016 година ефективно транзитот веќе не бил возможен поради различниот пристап на Европската Унија кон прашањето на постојано растечкиот број на мигранти и последователната реакција на другите земји долж Балканската рута (види параграфи 5-7 погоре). Сепак, не постои ништо во досието за случајот што би посочило дека веќе не било возможно да се побара азил на граничниот премин, што би покренало испитување на поединечните околности на секој барател и одлука за исфрлање, доколку приликите покажале дека е основана, која можела да биде и обжалена.

120. Последователно, неоспорениот факт дека на граничниот премин Богородица на 14 и 15 март 2016 година немало издадени потврди за искажана намера за барање азил не ја става во прашање нивната достапност (види, *mutatis mutandis*, *Н.Д. и Н.Т.*, цитиран погоре, параграф 215) и не води кон заклучок дека тужената држава не обезбедила искрен и ефикасен пристап до овој граничен премин.

121. Нема ништо во досието за случајот што би наговестило дека потенцијалните азиланци на било кој начин биле спречени од пристапување кон легитимните гранични премини и поднесување барање за азил (спореди *Шахзад*, цитиран погоре, параграф 63) или дека апликантите се обиделе да побараат азил на граничниот премин и биле вратени назад. Апликантите во разгледуваниот случај

ниту навеле дека некогаш пробале законски да влезат на македонска територија. Според ова, Судот не е убеден дека апликантите ги имале потребните разумни причини да не го искористат граничниот премин Богородица, или било кој друг граничен премин, во времето на случувањата со осврт на поднесувањето на причини против нивното исфрлање на прописен и законски начин (види, *mutatis mutandis*, *Н.Д. и Н.Т.*, цитиран погоре, параграф 220). Ова би покажало дека апликантите навистина не биле заинтересирани да аплицираат за азил во тужената држава, туку нивниот интерес бил само транзитот низ неа (види параграф 83 погоре), кој веќе не билвозможен, и затоа одбрале противзаконски да преминат во неа.

122. Поради гореизнесените причини, и покрај одредени недостатоци во процедурата за азил и пријавени потиснувања (види параграфи 17 *in limine*, 28, 47 и 48 погоре), Судот не е убеден дека тужената држава потфрлила во обезбедувањето искрен и ефикасен пристап до процедурите за легален влез во Северна Македонија, особено со поставувањето меѓународна заштита на граничните премини, имајќи ги предвид особено барањата за заштита под член 3, ниту дека апликантите - претпоставувајќи дека воопшто имале искрена намера да бараат меѓународна заштита во Северна Македонија - имале разумни причини, засновани врз објективни факти за кои била одговорна тужената држава, да не ги искористат тие процедури.

123. Судот смета дека всушност самите апликанти биле тие кои се изложили на ризик со тоа што учествувале во противзаконскиот влез на македонска територија на 14 март 2016 година, искористувајќи ја предноста на бројноста на групата. Тие не ги искористиле постоечките правни процедури за добивање законски влез на македонска територија во согласност со одредбите на релевантното домашно право кое го засега преминувањето на границите (види параграфи 33-36 и 45 погоре). Последователно, во согласност со неговата досегашна судска практика, Судот смета дека недостатокот на поединечни одлуки за отстранување можел да се припише на фактот дека апликантите, доколку навистина сакале да ги остварат своите права заштитени со Конвенцијата, не ги употребиле официјалните процедури за влез кои постоеле за таа намена, и според тоа бил последица на нивното сопствено однесување. Според ова, Судот смета дека не постоела повреда на член 4 од Протоколот бр. 4 кон Конвенцијата (види, *mutatis mutandis*, *Н.Д. и Н.Т.*, цитиран погоре, параграф 231).

III. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 13 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

124. Апликантите се пожалија дека немале ефективен правен лек со ефект на одложување со кој можеле да ја оспорат нивната експедитивна депортација кон

Грција. Тие се потпреле на член 13 од Конвенцијата земен во врска со членот 4 од Протоколот бр. 4. Членот 13 од Конвенцијата гласи:

„Секој човек, чии права и слободи признати со оваа Конвенција, се нарушени, има право на жалба пред националните власти, дури и тогаш кога повредата на овие права и слободи ја сториле лица при вршење на службена должност.“

125. Владата ги оспори овие жалбени наводи на апликантите. Да се бара постоење на таков правен лек во ситуација на масовен прилив на мигранти било неприфатливо бидејќи би значело наметнување преголем товар на државите кои веќе се соочувале со сериозни предизвици во нивните обиди да се справат со мигрантските бранови. Во секој случај, апликантите имале на располагање соодветни правни лекови кои не ги употребиле.

126. Апликантите ги повториле своите жалбени наводи. Службениците на тужената држава биле свесни дека сопреле мигранти и дека ги враќаат назад кон Грција во услови кои *prima facie* ги ставиле на ризик од повреда на член 3 од Конвенцијата. Сепак, нивната колективна депортација осигурала дека тие нема да имаат пристап до домашните правни лекови кои во теорија би им биле достапни за да го оспорат исфрлањето или одбиениот влез, доколку се применеле било кои од процедурите и заштитните мерки.

А. Допуштеност

127. Судот смета дека оваа жалба отвара комплексни правни и фактички прашања кои не можат да се решат без испитување на мериторноста. Следува дека жалбените наводи во овој дел не се очигледно неосновани во рамки на значењето на член 35 став 3(а) од Конвенцијата. Судот понатаму забележува дека таа не е недопустлива по било која друга основа. Според тоа, мора да биде прогласена за допуштена (види *Н.Д. и Н.Т.*, цитиран горе, параграф 238).

Б. Мериторност

128. Членот 13 од Конвенцијата ја гарантира достапноста на правен лек на државно ниво за да се спроведе суштината на правата и слободите на Конвенцијата, во која и форма и да се тие обезбедени. Односно, ефектот на оваа одредба е да бара одредба за домашен правен лек кој би се справил со суштината на „аргументирана жалба“ под Конвенцијата и да го даде соодветниот надоместок.

129. Во врска со жалбените наводи на апликантите за недостатокот на ефикасен правен лек со кој би го оспориле нивното протерување на основа на неговата наводно колективна природа, Судот смета дека, иако македонското право обезбедува можност за обжалување на наредбата за отстранување (види параграфи

33 и 43 погоре), од самите апликанти исто така се барало да ги следат правилата за поднесување таква жалба против нивното отстранување.

130. Како што имаше изјавено претходно при испитувањето на жалбените наводи според член 4 од Протоколот бр. 4 (види параграф 123 горе), Судот смета дека апликантите самите се ставиле во противзаконска ситуација со тоа што намерно пробале да влезат во Северна Македонија, преминувајќи ја границата на 14 март 2016 година како дел од две големи групи и на недозволена локација. Со тоа тие одбрале да не ги искористат правните процедури кои постоеле со цел законски да се влезе на територијата на тужената држава и со тоа не го испочитувале релевантното домашно законодавство. Дотаму кај што Судот утврди дека недостатокот на поединечна процедура за нивното отстранување бил последица на сопственото однесување на апликантите, во обид незаконски да влезат (види параграф 123 погоре), тој не може да ја смета тужената држава за одговорна што не овозможила правен лек против тоа отстранување на лице место (види *Н.Д. и Н.Т.*, цитиран погоре, параграф 242).

131. Следствено, недостатокот на правен лек во врска со отстранувањето на апликантите сам по себе не претставува повреда на членот 13 од Конвенцијата, со оглед на тоа дека жалбените наводи на апликантите во врска со ризикот на кој тие наводно можеле да бидат изложени во целната земја никогаш не била покрената пред надлежните власти на тужената држава преку правно одредената процедура.

132. Според ова, не постои повреда на член 13 од Конвенцијата во врска со член 4 од Протоколот бр. 4.

ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ, ЕДНОГЛАСНО,

1. Одлучи да ги спои апликациите;
2. Ги отфрли прелиминарните приговори на Владата во врска со учеството на апликантите во настаните во прашање;
3. Ги отфрли прелиминарните приговори на Владата во врска со немањето надлежност;
4. Ги прогласи апликациите за допуштени;
5. Одлучи дека не постои повреда на член 4 од Протоколот бр. 4 кон Конвенцијата;
6. Одлучи дека не постои повреда на член 13 од Конвенцијата во врска со член 4 од Протоколот бр. 4 кон Конвенцијата.

А.А. И ДРУГИ против СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ПРЕСУДА

Пресудата е изготвена на англиски јазик и објавена во писмена форма на 5 април 2022 година, според Правило 77 ставови 2 и 3 од Правилникот на Судот.

Хасан Бакурчу
Заменик секретар

Јон Фридрих Кјелбро
Претседател

ПРИЛОГ

Бр.	Бр. на апл.	Поднесена на:	Иницијали на апликантите	Државјанство	Застапник
1.	55798/ 16	12/09/2016	А. А. С. А. Н. А. Д. А.	Сириско	Карстен Герик (Хамбург, Германија)
2.	55808/ 16	12/09/2016	Д. Р.	Авганистанско	Карстен Герик

А.А. И ДРУГИ против СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ПРЕСУДА

3.	55817/ 16	12/09/2016	Х. О.	Ирачко	Карстен Герик
4.	55820/ 16	12/09/2016	С. Х. А.	Ирачко	Карстен Герик
5.	55823/ 16	12/09/2016	И. А.	Сириско	Карстен Герик